

Asumisen uusia malleja ja toimintatapoja

Heikki Vaisto

VAT –verkosto 18.11.2015

Hyvää Elämää ja palvelua avuntarvitsijoille

- Espoon Diakoniasäätiö

- Espoon Diakoniasäätiön perustettiin vuonna 1970 auttamaan apua tarvitsevia espoolaisia. Säätiön on yleishyödyllinen eli se toimii yleiseksi hyväksi, auttaa avun tarpeessa olevia eikä tavoittele toiminnastaan voittoa. Lisäksi säätiö on yhteiskunnallinen toimija
- Toiminnan kohderyhmät ovat: mielenterveyskuntoutujat, maahanmuuttajat, nuoret, asunnottomat, työttömät, syrjäytymisuhan alla olevat, eritystukea tarvitsevat

Hyvää Elämää ja palvelua avuntarvitsijoille

- Espoon Diakoniasäätiö

- Toimintatapa: Diakoniasäätiökonserni on aktiivisesti ja näkyvästi kehittämässä uusia toimintatapoja alalle. Säätiön toiminta on laajentunut olennaisesti ja taloudellinen omavaraisuus on vahvistunut. Diakoniasäätiö on tunnustettu yhteiskunnallinen vaikuttaja ja arvostettu kumppani.
- Arvot: hyvä elämä, yhteisöllisyys ja osallisuus, keskinäinen kunnioitus, rohkeus ja avoimuus
- Konserni koostuu kahdesta osasta: Espoon Diakoniasäätiö ja Eedi Asumispalvelut Oy

Palvelut Espoon Diakoniasäätiö

- Tuettu asuminen: yhteistyökumppanit Espoon kaupunki, Espoon seurakuntayhtymä. Hajasijoitettuja asuntoja Espoossa 90 kpl
- Kuntouttava työtoiminta: pitkäaikaistyöttömille tarkoitettua toimintaa pajaympäristössä. Kohderyhmänä nuoret ja aikuiset. Toimipiste Suomenojalla. Vuodessa tehdään noin 14.000 vuorokautta työtoimintaa
- Espoon Klubitalo Nihtisillassa on mielenterveyskuntoutujien yhteisö. Tarkoituksena on tarjota työtä ja toimintaa sisältävä päivä sekä klubitalolla että siirtymä- ja tuetuissa töissä. Jäseniä noin 350, vuodessa xxxx käyntiä.

Palvelut Eedi Asumispalvelut

- Eedi tarjoaa palveluasumista mielenterveyskuntoutujille Kilossa. Tarjolla on tuettu asumista, palveluasumista, tehostettua palveluasumista että erityistä tukea tarvitseville palveluasumista. Palveluasumisen piirissä 94 asukasta. Asiakkaat tulevat Uudeltamaalta, suurin osa Espoosta. Eedi on Espoon Diakoniasäätiön omistama osakeyhtiö.

Säätiöiden, yhdistysten ja yleishyödyllisten toimijoiden palvelut tulevaisuudessa

Toimintaan vaikuttavat monet (vielä jäsentymättömät) asiat:

- SOTE alueet, jakautuminen 15 alueeseen, niiden koko, tekemät hankinnat ja kilpailutukset
- Sosiaali- ja terveyspalvelujen todellinen yhdistyminen (asiakasohjaus, toiminta, rahat)
- Kuntakentän muutokset
- Työllistämistoiminnan muutokset (sosiaalitoimelta elinkeinotoimintaan), palkkatukien tulevaisuus, eläkeiän nousu
- Hankintojen muutokset (uudet hankintamallit)
- Maahanmuuttajien ja pakolaisten vaikutus toimintaan (arvottaminen, kuka on kiireisin asunnoton)
- Asuntorakentamisen ja avustusten tulevaisuus; ARAn muutokset, RAY:n fuusioituminen uuteen yhtiöön,
- Sosiaalihuollon työntekijöiden pätevyysvaatimukset ja rekisterit

Malli tulevaisuuden asumispalvelujen kilpailutuksesta

- Espoon kaupungin hankinta; asumisen tuki allianssimallilla. Kilpailutuksen hankinnan kohteena on **nuorten ja aikuisten asumisen tuki allianssimallilla**. Arvioitu hankintamäärä 150.
- Tavoitteena on mm. löytää tarvittaessa sopiva asunto, tukea asiakkaan edellytyksiä kohentaa elämänhallinta- ja toimintakykyä, antaa asiakkaalle yksilöllistä räätälöityä tukea, kannustaa päihteettömään elämäntapaan, huolehtia yhteistyöstä lähiympäristön kanssa, valmentaa tuetun asumisen jälkeiseen itsenäiseen asumiseen
- **Espoon kaupunki muodostaa palveluntuottajan / tuottajien kanssa allianssin, joka yhteistyössä johtaa ja toteuttaa tuen kehittämistä, suunnittelua ja tuottamista**
- Asiakkaat ovat sosiaali- ja terveystoimen asukkaita, kaupunki maksaa vain itse ohjaamistaan asiakkaista, tukea tarvitseva asuu joko omassa vuokra-asunnossa tai hän asuu allianssin järjestämässä kohtuuhintaisessa vuokra-asunnossa omalla vuokrasopimuksella (675 e / 25 m²)

Malli tulevaisuuden asumispalvelujen kilpailutuksesta

- Asumisen tuen kesto harkitaan aina yksilölliseen arvioon perustuen
- Asumisen tuki päättyy, kun asiakkaalla on valmiudet itsenäiseen asumiseen
- Asiakas maksaa vuokran suoraan vuokranantajalle. Allianssi vastaa vuokranmaksun seurannasta yhdessä vuokranantajan kanssa
- Allianssi toteuttaa palvelussaan sosiaalista kuntoutusta ja toimii yhteistyössä viranomaisten kanssa mm.
- Valmennus arkipäivän toiminnoista suoriutumisessa
- Asiakkaalle järjestetään mm. yhteisöllistä toimintaa ja tapahtumaa
- Allianssi vastaa että jokaisella on yksilöllinen palvelusuunnitelma, vastaa sen toteuttamisesta ja seurannasta ja osaaminen
- Tuki on määräaikainen, mutta tuen tarve arvioidaan erikseen
- Henkilöstön mitoitus ja osaaminen
- Sosiaalinen työllistäminen, velvoite työllistämisvelvoitteesta

Malli tulevaisuuden asumispalvelujen kilpailutuksesta

- Tukea annetaan myös asunnottomana rikosseuraamuksesta vapautuvalle henkilölle tukea itsenäisen elämän käynnistämisessä sekä päihteettömän ja rikoksettoman elämäntavan tavoittelussa.
- Henkilöstöltä edellytetään sosiaaliohjaajan tehtäviin soveltuvaa amk-tutkintoa
- Allianssi suunnittelee henkilöstömitoituksen, allianssilla tulee olla suunnitelmat henkilöstön saatavuudesta poikkeavia tilanteita varten
- Toiminta ns. avoimen kirjanpidon periaatteella. Kaupunki maksaa palvelun välittömät kustannukset. Asetettujen tulosten pohjalta maksetaan allianssin toteuttajalle bonusta. Mikäli asetettuja tavoitteita ei saavuteta maksetaan sanktiomaksu

Malli tulevaisuuden asumispalvelujen kilpailutuksesta

- Allianssiin ilmoittautuivat mukaan 10 toimijaa, joista 5 valittiin jatkoneuvotteluihin seuraavilla perusteilla; koulutus, kokemus sekä toiminta ja kehittäminen
- Neuvottelumenettelyn osallistujiksi valittiin; **Luona Oy** (A-klinikkasäätiö, Helsinkimissio, Forenom oy, Saranen Consulting Oy), **Sininauha Oy** (ESSI =Sininauhasäätiö, Espoon Diakoniasäätiö, Eedi Asumispalvelut Oy, Kriminaalihuollon tukisäätiö), **Kalliolan kannatusyhdistys ry** (Rinnekotisäätiö, Setlementtiasunnot), **NAL palvelut Oy** (Riihenaika Oy) ja **Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö** (ei kumppaneita).
- Yleinen info 23.11. sekä sen jälkeen kahdenkeskiset neuvottelut. Kaupungin tavoitteena oli palvelun aloittaminen 1.1.2016

Pohdintaa allianssista

Allianssissa

- Hyvää: järjestöjen osaaminen ja vapaaehtoistyön hyödyntäminen palveluissa, yritysten businessosaamisen oppiminen, palvelujen muotoilun asiakaslähtöisyys, uudet toimintatavat toiminnan kehittämisessä
- Huonoa: järjestöjen perustehtävän hämärtyminen, keskinäisen kilpailun kasvu ja pudotuskilpailu?, järjestöjen ”osakeyhtiöittäminen”, palvelujen tuottajien erikoistuminen lisääntyy, palvelun tarvitsijan tarpeet määritellään etukäteen palvelusuunnitelmassa – kuinka muuttaminen todella onnistuu ja miten jatkoapu varmistetaan?, henkilökunnan ammattitaitoa ja osaamista (opinnot) vaaditaan

Järjestöt ja säätiöt valmiina tulevaisuuteen

- Uudet hankinta- ja toteutusmallit haastavat toimijoita yhteistyöhön. Säätiöt, järjestöt ja osakeyhtiöt mukaan yhteisen tekemisen malliin
- Järjestöjen on oltava mukana kehitystyössä – palvelujen osto ei ole enää itsestäänselvyys !
- Erikoistuminen vai monitoimijuus?
- Ennakointi, oman toiminnan arviointi